

זמני כניסת השבת

Baltimore, MD - 7:50	Minneapolis, MN - 8:09
Brooklyn, NY - 7:42	Miami, FL - 7:42
Chicago, IL - 7:38	Monsey, NY - 7:44
Houston, Texas - 7:49	Montreal, Quebec - 7:52
Johannesburg, S. Africa - 5:27	Passaic, NJ - 7:43
Lakewood/Deal, NJ - 7:42	Toronto, Ontario - 8:11
London, UK - 8:18	Yerushalayim - 6:52
Los Angeles, CA - 7:27	Zurich, Switzerland - 8:28

בשבילי הפרשה

ישיבת מיר ירושלים

גיליון שבועי לתלמידי, בוגרי וידידי ישיבת מיר

פרשת דברים, תשפ"ד

בשבילי הלכה

ע"י הרב הגאון מאיר צבי שפיצר שליט"א
הערות בעניני הלכה. הלכה למעשה יש לשאול לרב

בישולי עכו"ם

כתיב אוכל בכסף תשבירני ואכלתי ומים בכסף תתן לי, וע' ע"ז ל"ז ע"ב שדרשו מכאן איסור בישול עכו"ם, ודרשו מה מים שלא נשתנו אף אוכל שלא נשתנו. אך מסקנת הגמ' דאינו אלא אסמכתא.

והנה בטעם האיסור כתב רש"י שמא יאכילנו דבר איסור, והקשו תוס' דבדואי הטעם משום חתנות ולכן דוקא בעולה על שלחן מלכים.

וע' תפארת למשה נ"מ לענין בישול מומר דלא שייך חתנות אבל שייך שמא יאכילנו.

אכן בעיקר דעת רש"י תי' הב"ח סי' קי"ב דדברי רש"י היינו רק לפי הו"א דגמ' ללמוד דדמי למים שלא נשתנה מברייתו, ואם הטעם משום חתנות לא שייך לאסור כל דבר שנשתנה ולכן פירש"י משום שמא יאכילנו. ולדבריו למסקנת הגמ' לא שייך טעם שמא יאכילנו.

ובאמת נחלקו הראשונים לפי מסקנת הגמ' אי שייך עדיין הגדר דבעי מה מים שלא נשתנו אף אוכל שלא נשתנו. וע' ר"ן ורש"י ומאירי ופר"ח ובית מאיר ואכמ"ל.

ובדרך אגב, ע' מהרש"ל שפסל מים חמין לנט"י כי נשתנו מברייתם. וע' ח"ס חולין ק"ה ע"ב שהק' מגמ' ע"ז ל"ז ע"ב בישול עכו"ם אסור מדכתוב אוכל בכסף תשבירני ואכלתי ומים בכסף תתן לי, מה מים שלא נשתנו אף אוכל שלא נשתנו.

בנים גדלתי ורוממתי והם פשעו בי (הפטרה)

לאבינו שבשמים ע"י השראת שכינתו בתחתונים.

ע"י קרבת ה' בזמן הבית הכירו כל העולם במעלת ישראל ובקרבתם להי"ת. וע"י דבקות ישראל בקב"ה זכו לשפע ברכה ממנו, שהוא מקור הטוב וממילא נחסכו מאיתנו צרות, מחסור, מחלות וייסורים. ומשחרב ביהמ"ק וגלינו משולחנו של מקום, זו הסיבה לצרות שלנו הן בשעבוד מלכויות והן בבריאות, בפרנסה, בחינוך הילדים ובשאר מרעין בישין. ע"כ עיקר צערנו הוא על הריחוק מהי"ת "כבנים שגלו מעל שולחן אביהם".

ובשבת קודש זהו זמן של קירבת אלוקים ובו מתחזקת יותר הכרתינו בהי"ת. ממילא זהו הזמן הראוי והמתאים יותר להיזכר בחסרון שיש לנו מריחוקינו מהי"ת בגלות ולהצטער ע"כ. וזהו הזמן שבו

ע"פ שיחה שמסר מרן רה"י זצוק"ל בשבת בין המצרים תשע"א

נלב"ע ו' באב תשע"ו

בשבת קודש אנחנו מזכירים פעמים רבות בתפילה את עניין הגלות והציפיה לגאולה, ובשבתות אלו של בין המצרים אנו קוראים הפטרות של צער ופוערנות. וצ"ב: הרי אין אבלות בשבת ואין מבקשים בקשות בשבת וא"כ מדוע אעפ"כ אנו מזכירים בו כ"כ הרבה את עניין הגלות ומבקשים על הגאולה?

ביאר מרן ראש הישיבה הגאון הרב אריה פינקל זצלה"ה

עיקר הצער שלנו על חורבן הבית הוא על הריחוק שלנו מהי"ת. כדאיתא בגמ' (ברכות ג.) אר"י פעם אחת הייתי מהלך בדרך ונכנסתי לחורבה אחת מחורבות ירושלים, אמר לי [אליהו] בשעה שישאל נכנסים לבתי כנסיות וכו' הקב"ה מנענע בראשו ואומר אוי לו לאב שהגלה את בניו ואוי להם לבנים שגלו מעל שולחן אביהם. מביאר שחורים אנחנו את קרבתנו

אנחנו צריכים לבקש רחמים

באחת המלחמות שהתרחשו בארץ ישראל, הארץ היתה תחת התקפת טילים כל הזמן, ועשרות אנשים ברחו מבתיהם למקומות מגן.

באחת ההזדמנויות שמרן ראש הישיבה הגאון הרב אריה פינקל זצלה"ה ניגש לעמוד התפילה, קודם שפתח בפרקי תהילים, פנה למתפללים ואמר להם נרגשות: "אחים יקרים", אנו יודעים שכולנו בסכנה, ומלבד זאת, עשרות ומאות אלפים שרוים בפחד נורא, בצער מנוסה ובריחה מהבית אנשים נשים וטף.

מוכרחים להרגיש את הצער הזה ולבקש רחמים, כמו שאנחנו אומרים בתפילה: "אחינו כל בית ישראל הנתונים בצרה ובשביה העומדים בין בים ובין ביבשה". וכאן התייחס בדבריו שגם כל הצעירים האלו שמסכנים ומסוכנים מאוד במלחמה הזאת כולם בסכנה, נתחזק להתפלל עליהם ולבקש רחמים: המקום ירחם עליהם ועלינו, ויוציא אותנו מצרה לרווחה, והעיקר להרגיש את הצער, ולהתפלל מתוך הלב מרגיש כאב וצער בלי גבול, כמו שאומר הקב"ה: "עמו אנוכי בצרה" וגם להתחזק בלימוד התורה הקדושה.

וחתם רבינו: זה ההקדמה לכמה פרקי התהילים שכעת כולנו נגידי וישמע הקב"ה שוועתנו וירחם עלינו!!

מתוך 'אריה ישאג'

לכו נרננה

הסכנה שבצרה

"עת צרה" - הסכנה היא סכנת מוות, פיקוח נפש ממש, אבל המוות והחיים הוא ע"י הלשון, כמו שכתוב (משלי יח, כא) "מות וחיים ביד לשון". ואכן מצינו כי הפה נותן את החיים, וכמו שנאמר (תהלים לד, יג) "מי האיש החפץ חיים אהב ימים לראות טוב, נצר לשונך מרע ושפתך מדבר מרמה".

"מרפא לשון עץ חיים"

ומהי לשון של חיים, לשון של תפילה ותורה, וכמו שאמר חז"ל (עירובין נד.); "כי חיים הם למוציאיהם" (משלי ד, כב) - למוציאיהם בפה. וכיון שאין התורה מתקיימת באדם אלא אם מוציאה בפה, עסק התורה הוא ב'דברי תורה' - דיבורים של תורה.

ויש לבאר מדוע דוקא בפה; נאמר בתורה (דברים ל, יד) "כי קרוב אליך הדבר מאד בפיך ובלבבך לעשתו", ומבאר האבן עזרא;

בפיך ובלבבך - שכל המצות עיקרם הלב, ויש מהם זכר בפה לחזוק הלב. ויש מעשה כדי שיזכור בפה.

ומבואר, כי הפה מחזק את המחשבה שבלב ומקיימה, ואמנם העיקר הוא הלב, ורחמנא ליבא בעי, כי בלא לב הוא שפתי מרמה, אחד בפה ואחד בלב, אך בלא פה אין ללב קיום. וביותר, כאשר הפה נובע מהלב מחזק הוא את הלב, ואזי יש קיום לחכמה שבלב ע"י הפה.

וזהו שנאמר (משלי טו, ד) "מרפא לשון עץ חיים" - ע"י דברי תורה שבפה, הלשון מחיה את האדם, ומחיה אף את מי שחלה בסכנת נפשות של מות הלשון. וכמו שאמר בגמ' (ערכין דף טו:);

מה תקנתו של מספרי לשון הרע? אם תלמיד חכם הוא יעסוק בתורה, שנא' מרפא לשון עץ חיים, ואין לשון אלא לשון הרע, שנאמר: חץ שחוט לשונם, ואין עץ אלא תורה, שנאמר (משלי ג, יח) עץ חיים היא למחזיקים בה.

לכן נצטוינו לעסוק בתורה תמיד, ו'דברי תורה צריכים חיזוק' (ברכות לב:), וכך אמר הקב"ה ליהושע כשנתמנה להכניסם לארץ; "חזק ואמץ, חזק ואמץ" - כלומר חזק ואמץ ותתאמץ שוב להתחזק, שהחיזוק יחזיק תמיד, כי דברי תורה צריכים חיזוק, ומוסיף רש"י ומפרש; צריכין חיזוק - שיתחזק אדם בהם 'תמיד בכל כוחו', אז התורה תשמר ותתקיים בו לנצח נצחים.

אורח חיים למעלה למשכיל

מהו 'חיזוק', הפסוק אומר (משלי טו, כד) "אורח חיים למעלה למשכיל, למען סור משאול מטה", דרך החיים הנצחיים היא - "למעלה למשכיל", כי האדם אינו עומד במקום אחד, לא כמלאך שמציאותו כמו שנברא, אך האדם משני יצרים הוא יצר הרע ויצר הטוב, ולכן צריך לעלות, כיון שאם אינו עולה, לא בחר ביצר הטוב, והבוחר בעוה"ז כעשוי יורד מטה מטה לשאול ולאבדון.

וזהו שנאמר (משלי טו, ד) "מרפא לשון עץ חיים, וסלף בה שבר ברוח", ומבאר הגר"א (משלי טו, ד);

מרפא לשון פי' למי שחטא בלשון הרע או רכילות הרפואה עץ חיים שידבר תמיד בתורה. וסלף בה פי' המסלף לשונו שבר ברוח כי הרוח הוא העיקר המביא לידי מצוה, אבל המסלף לשונו שבר ברוח כי אינו מתאוה לדבר מצוה וכל הגדרים שעשה לו יהיו בטילים כי הוא מסלף.

עם ישראל בוחר בחיים, כעצת הבורא נותן החיים, והחיים ביד הלשון הם, במה שלשונו מדברת, תורה או לשון הרע, התורה היא עץ החיים, ואם סלף בה, שבר ברוח הוא.

סוד החיים - "חזק ואמץ"

זה סוד החיים, לעלות מעלה, וכל עליה משמעותה היא להתחזק, ואם לא כן יורד מטה מטה, כי רצון האדם הוא עצלות וחיים נוחים, [ואף שאנו רואים את האדם עמל לחיי העולם הזה, זה נוח לו, כי עושה בזה את הרצון שלו, כי יצר לב האדם רע מנעוריו, ורוצה כל מה שיש בעולם לעצמו].

ואומר הגר"א מהו "שבר ברוח" - כי הרוח היא הנותנת לאדם את התשוקה לבחור בלשון הטוב של תורה ויר"ש אמונה וחסד, וזהו מצוה גוררת מצוה, כי העוסק במצוות ובדיבורי התורה מעורר בכך רצון לעוד, וזהו רוח באדם, רוח הקודש של תשוקה ואהבת התורה והמצוות, ובכך נעשה כולו רוח לעבודת ד'. אך אם סילף את הלשון של חיים ללשון רע ומרמה, אפילו אם היה עוסק בתורה ובמצוות, איבד את רוח האדם העולה למעלה, וכבר אין לו את הרצון וההנאה בעבודת ד' שהיתה לו קודם, ואיבד את החשק ללמוד ולעשות מצוות, רוצה הוא רק את העולם הזה שאינו מחייב, כרוח הבהמה היורדת למטה, ישן ועצל.

לכן ההתעוררות זהו התחזקות, כל יום ושעה תמיד בכל כוחו, "עורי עורי כי בא אורך" - זהו ההתחזקות והעליה, כי כדי לעלות צריך חיזוק והתעוררות, "חזק ואמץ" - חיזוק כדי לעלות תמיד, לא לאבד את השמחה והתאוה לרצון ד', אבל העצלות היא היפך ההתעוררות והתאוה לדבר מצוה, ובכך מאבד הכל ויורד מטה מטה. זהו המות והרע.

כח תוספת התפילה

והנה מצינו במשה רבינו אשר לא קם כמותו, ולפי גדלו היתה עליו תביעה דקה, והתפלל על כך ובקש רחמים כמנין ואתחנן (דב"ר יא, י). ויש להבין מאחר שכבר התפלל מנין זה של תפילות ולא נענה, למה נאמר לו "רב לך אל תוסף דבר" וגו'.

וכנראה הביאור הוא כיון שתפילה העומדת ברומו של עולם (ברכות ו:), לשון של עץ חיים היא, וכל תפילה מעלה את האדם, וגם משה רבינו שנאמר עליו "בכל ביתי נאמן הוא", הקב"ה מונה את תפילותיו, ומאחר שכן, אם היה מוסיף עוד תפילה, כבר תיקן בזה את החטא של "יען לא האמנתם".

ב' המעלות של עם ישראל בלשון

ומצינו כי ב' המעלות של עם ישראל הם בלשון, בעסק התורה ובתפילה, שזו המעלה של עם ישראל, כמו שנאמר (דברים ד, ז-ח);

כי מי גוי גדול אשר לו אלקים קרובים אליו כה' אלקינו בכל קראנו אליו:

ומי גוי גדול אשר לו חוקים ומשפטים צדיקים ככל התורה הזאת אשר אנכי נותן לפניכם היום:

אנו "גוי גדול" בתורה ובתפילה, דברי תחנונים ובקשות מהקב"ה בתפילה, הם לשון של חיים, כי תפילה זהו אמונה והכרה שאין למי לפנות אלא אליו שרק הוא יכול, וזו היא לשון של חיים, המחיה אותנו ונותנת לנו חיים.

וכן התורה היא לשון של חיים, חכמה עליונה הנותנת חיי נצח. ומנהיג העולם בעל הכוחות כולם, מחדש ומקיים את העולם בדיבורו וברצונו שברא בו את העולם, על ידי התורה וישראל, כמו שכתוב "אם לא בריתי יומם ולילה חוקות שמים וארץ לא שמת".

ויש הבטחה "כי לא תשכח מפי זרעו", ולכן אף שעברו על התורה וסילקו שכיתנו וגורשנו מארצינו, עלינו להתחזק ולשוב - "חדש ימינו כקדם".

אלה ברכב ואלה בסוסים

ולשון המוות, זהו "לשון הרע"! כמו שמצינו בחטא המרגלים שהוציאו דיבה על הארץ ואמרו לא נוכל לכבוש, והעם קבלו את דבריהם, ולא את דברי הקב"ה שאמר שיוכלו, וכמו שכתוב (דברים א, כח) "אחינו המסו את לבבינו". וזהו לה"ר והוצאת דיבה נוראה על הקב"ה, שהרי הוא עשה להם נסים במצרים וקרע להם את הים והטביע אויביהם בתוכו, והעבירים ביבשה בתוך הים, ואף הם שרו לו על הים ואמרו "זה קלי ואנוהו", ויחד כולם הודו והמליכו "ה' ימלוך לעולם ועד", ואם בשנאתו הוציאם, יכול היה להשאירם במצרים.

זה היה חטא המרגלים, וזוהי "לשון מות", הלשון הזו המיתה אותם ואת כל דורם לנצח, ואף שהם לא עשו מעשה אבל לשון הרע היא לשון מוות.

"אלה ברכב ואלה בסוסים" (תהלים כ, ח) - הפניה לרכב וסוסים וגבורת בני אדם, זהו לשון הרע וריב על הקב"ה, כאומר בכך שהקב"ה אינו יכול להושיענו חלילה, והרכב והסוסים יכולים להושיע, וזו ממש הוצאת דיבה על הקב"ה, שהרי הוא כל יכול. והלשון הרע הזה הוא לשון מוות המסכנת אותנו וממיתה אותנו. ולכן - "ואנחנו בשם ה' אלקינו נזכיר", בלשון של תפילה, לשון של חיים, כי התפילה היא הפניה להקב"ה שרק הוא יכול וכל יכול, והיא הלשון חיים הנותנת חיים.

"מוות וחיים ביד לשון" - הלשון יכולה להיות לשון של מוות, ויכולה להיות לשון של חיים. הפניה אל כוחות הטבע ולענקים, והפניה לרכב וסוסים שיושיעונו, היא לשון של מוות, ואילו התפילה שהיא הפניה להקב"ה שהוא כל יכול ובעל הכוחות כולם, היא לשון של חיים.

בכיה לדורות

ובגלל הלשון הזו של חטא המרגלים, היא ה"בכיה לדורות" (תענית כט.). הסיבה האחת והיחידה לכל הגלות הארוכה והיסורין שאנו סובלים היום, היא הלשון הרע על הקב"ה.

ואלו הם כל החטאים של הגלות, כל חטא מהחטאים שיש היום, הוא דיבה על הקב"ה, כביכול מדוע אינו רואה בצער, וכויכוח על הקב"ה לומר שאינו צודק ח"ו. ועל זה הוא כל סבל הגלות כמעט אלפיים שנה, בגלל חטא הלשון, שמדברים לשון הרע על הקב"ה.

השאלה הראשונה

כל אדם עתיד לעמוד בדין, ומה היא השאלה הראשונה ששואלים אותו, איתא בגמ' (חגיגה ה:); "כי הנה

יוצר הרים ובורא רוח, ומגיד לאדם מה שיחור" (עמוס ד, יג) - אפילו שיחה יתירה שבין איש לאשתו מגידים לו לאדם בשעת מיתה.

השאלה הראשונה היא לא על המעשים, אלא על הדיבורים, ואפי' דיבור של שיחה קלה, כיון שהלשון היא העיקר. ואם דיבר דיבורים של תורה וקדושה, דיבורים טובים של עידוד ופיוס, ש"המפייסו בדברים" גדול יותר מהנותן צדקה (ב"ב ט:), אזי הלשון היא לשון חיים, חיים נצחיים, אבל אם דיבר לשון הרע, אזי הלשון היא לשון מוות, מות ממש.

"התעוררי התעוררי" - תכלית הגלות

תכלית היסורים היא ההתעוררות, וזו התכלית של כל האלפיים שנה גלות; רבי שמעון בן יוחאי אומר, שלש מתנות טובות נתן הקב"ה לישראל, וכולן לא נתנן אלא ע"י יסורין, אלו הן, תורה, וארץ ישראל, והעולם הבא" (ברכות ה.).

תכלית היסורין היא, כדי שהאדם יתעורר, ומתנות הללו בכדי לזכות להם צריך את התשוקה והאהבה להקב"ה ולמתנתו.

ולכן צריך את ההתעוררות התמידית - "התעוררי התעוררי, עורי עורי", כי ההתעוררות היא התשוקה והאהבה, ורק כך אפשר לזכות למתנות הללו.

והרי כל הגלות היא יסורי שפיכות דמים של ישראל, וביזוי בלעג וקלס במקום שיהיו עליון על כל גויי הארץ, וכל תכלית היסורים היא כדי 'לעורר' אותנו לשוב, ובכך לקנות את התורה ועוה"ב.

רואים כמה אנחנו ביסורים, בגלות ובחרדות, לעג וקלס תחת הגויים שונאי ישראל, עלינו להתעורר לשוב ולהתעלות ולזכות בכל המתנות, וההתעוררות עצמה היא החיזוק, והיא היא שתביא את העליה למעלה למשכיל, להתעלות ולהתחזק בלא הפסקה, לאהבת תורה, ליראת שמים, ולדבק במידותיו של הקב"ה.

רק חזק ואמץ, להחזיק את החיזוק, כדי לעלות באורח חיים, ולחזור לתורה לחיי עולם, ולחזור לארץ ישראל שקיימת לעד, שהרי מתנה של הקב"ה אינה מתבטלת, ולא כהיום שאנו בארץ שבינו תחת הגויים והרשעים. ולזכות למתנת עולם הבא - עולם הנצח, בדבקות בהקב"ה מקור חיי הנצח למי שדבק בתורת הנצח, ומתעלה ומתחזק ומתעורר בלי הרף.

כל התעוררות מקרבת

"השיבנו ה' אליך ונשובה" (סוף איכה), "השיבנו ה' אליך ונשובה" נתקרב להקב"ה, והוא ישוב אלינו ויתקרב אלינו, "כקדם" - כאדם הראשון קודם החטא, שלא היתה אז ע"ז בעולם (איכ"ר ה, כא).

כל התקרבות חשובה היא, וכל התעוררות היא התקרבות להקב"ה, למקור החיים והטוב, כמו שאומר דוד המלך "ואני קרבת אלקים לי טוב" (תהלים עג, כח).

אמונה שהכל לטובה

נזכור מה שאמר התנא הקדוש רבי עקיבא (ברכות ט:): "כל מאן דעביד רחמנא לטב עביד", וגם בשעה שסרקו את בשרו במסרקות של ברזל והתייסר נורא, אמר "שמע ישראל" וקבל עליו עול מלכות שמים, "אמרו לו תלמידיו, רבינו, עד כאן, אמר להם כל ימי הייתי מצטער וכו' אמרתי מתי יבוא לידי ואקיימנו" (ברכות סא:); - מתי אקיים מצות אהבת ה' בכל האהבה ובכל המאמץ, לאהוב את הקב"ה כי שמו "טוב", ו"טוב ה' לכל", וכל מה שעושה זהו לטובה.

נזכה להתחזק בתורה ובתפילה, בלשון של חיים, ולא לדבר על מה שאירע, אלא להאמין שהכל היה לטובה, ולהתפלל להקב"ה שיושיע אותנו מהצרה.

כולנו נזכה לגאולת עולמים, ושבתם באחרית הימים, הייסורים יעוררו וכל ישראל יחזרו בתשובה, כמו שכתוב (ירמיה ל, ז) "עת צרה היא ליעקב, וממנה יושע".

"ואנחנו בשם ה' אלקינו נזכיר", נזכיר לשון של חיים - בתפילה, לדעת שרק הקב"ה הוא

"ואנחנו הגואל, ולבטוח בו שיגאלנו כי "אין לנו מלך גואל ומושיע".

"לכו נרננה לה' נריעה לצור ישענו" (תהלים צה). "לכו נרננה לה" - בלשון של חיים, ולא "תקשו לבבכם כמריבה, כיום מסה במדבר" (תהלים שם), בריב עם הקב"ה, כמו דור המדבר שדיברו דיבה ורבו. ובכך יתקיים "נריעה לצור ישענו", שהקב"ה יהיה צור ישענו והוא יושיענו ויגאלנו, ו"למען אחי ורעי" יבשר לנו משיע שלום, ד' עוז לעמו יתן יברך את עמו בשלום.

Below is an English adaptation of this weeks' Parsha Preview which can be heard live every Wednesday at 2:15 PM

You Set the Expectations

Harav Hagaon Yehudah Wagshal shlita

The Beis Halevi in Parshas Miketz cites the following story, which is recorded in Tanna Dvei Eliyahu. Eliyahu Hanavi once met a man who was completely unlearned, and was making light of the fact that he was an am ha'aretz. "So now you're joking about this," Eliyahu reproved him, "but what are you going to answer on the Yom Hadin?"

"Oh, I'm not concerned about the Yom Hadin," he responded. "I have plenty to answer. When I'm asked why I'm such an am ha'aretz, I will simply reply that I was not blessed with kisharon or seichel to learn. I tried, but never succeeded. And I just don't have the brains for it."

"What do you do for a living?" Eliyahu inquired.

"I'm a fisherman," the man said.

"And how do you catch fish?" Eliyahu asked.

The man explained that he lays nets in the water and traps the fish that way, whereupon Eliyahu asked him how he fashions his nets, so he described the process of net-making.

"If Hakadosh Baruch Hu gave you the seichel to make nets and catch fish," said Eliyahu, "then how can it be that you don't have the intelligence to learn Torah, about which it says, **כִּי קָרוֹב אֵלַיךְ הַדְּבָר מֵאֵד בְּפִיךָ וּגְלִבְךָ לַעֲשׂוֹתוֹ**?"

This am ha'aretz was shaken by Eliyahu's tochachah, and he started to cry.

We can wonder, however, why this tochachah struck the fisherman so powerfully. There are many people who have the right type of intelligence and talent for crafting nets and catching fish, but don't have the right type of seichel to succeed in Torah learning, which requires a different set of skills. Maybe this man was a natural fisherman and net-maker, but Torah was simply beyond him!

R' Moshe Finkel zt"l, the brother of R' Aryeh, offered a beautiful explanation.

Eliyahu was a navi, so he must have known that this person wasn't a natural fisherman. "You weren't born a fisherman," he challenged him. "How did you figure out how to make nets?"

The answer, of course, was that the man had to learn this skill in order to earn parnassah. If he hadn't acquired the know-how of fishing, he would not have been able to support his family. The necessity of parnassah compelled him to go beyond his comfort zone, and he figured out how to make nets. If so, Eliyahu Hanavi told him, he could have approached Torah learning the same way — that this is not just a nice thing to do if it works out, but something vital, **כִּי הֵם חַיִּינוּ**. He could have looked at it the way he looked at his parnassah;

without it, there's no bread on the table. If that was how he thought about Torah, he would have figured out how to go about learning it, too.

This was the tochachah that Eliyahu Hanavi gave this am haaretz.

We can learn an important lesson from here. Everyone knows that in order to succeed in avodas Hashem, we have to put in effort. Without yegiah, we can't make progress. But how much effort do we have to put in? What exactly is expected of us?

We see from this story that the answer is not the same for every person. Had this am ha'aretz not figured out how to earn parnassah through fishing, and had he told Eliyahu that he has no skills by which to make a living and is forced to live off handouts, then Eliyahu would not have admonished him for not devoting himself to Torah study. If he hadn't invested effort into earning a living, then he would not have been admonished for not investing effort into learning Torah. But because he pushed himself out of his comfort zone for his parnassah and went beyond his natural abilities in order to support his family, he was expected to go beyond his comfort zone for Torah as well.

In general, then, the level of effort we're expected to invest into avodas Hashem is proportional to the level of effort we invest into other areas of life.

This varies by the individual and by the time in the person's life. Depending on how much mesirus nefesh he exhibits in other areas, that is what he is expected to invest into his Torah and avodas Hashem.

What Do You Push For?

This idea is reflected in this week's parshah as well. Moshe Rabbeinu gives tochachah to Klal Yisrael, and when he discusses the incident of the meraglim, he says, **וַתִּקְרְבוּ אֵלַי**, **כְּלַכְמ וְתִאמְרוּ נִשְׁלַחְהָ אֲנָשִׁים לְפָנֵינוּ וְיַחְפְּרוּ לָנוּ אֶת הָאָרֶץ**. Rashi notes that the phrase **וַתִּקְרְבוּ אֵלַי** is part of the tochachah, because it implies that they approached Moshe Rabbeinu **בְּעֵרְבוּבֵי**, with everyone pushing each other disrespectfully: the youths were pushing the elders, and the elders were pushing the leaders. Not only are Klal Yisrael censured for requesting meraglim, they are also criticized for the way they approached Moshe to ask him to send meraglim.

Rashi adds that there was another time when the Torah uses a similar lashon: In Parshas Va'eschanan, when describing how Klal Yisrael approached Moshe Rabbeinu to learn Torah from him, the passuk says: **וַתִּקְרְבוּ אֵלַי כָּל רֵאשֵׁי שְׁבֵטֵיכֶם וְזָקְנֵיכֶם**. In this case, says Rashi, they approached in a proper, orderly manner, with the youths honoring the elders by allowing

Below is an English adaptation of this weeks' Parsha Preview which can be heard live every Wednesday at 2:15 PM

them to go ahead, and the elders honoring the leaders by allowing them to go in front of them.

Some explain that Rashi is drawing this contrast not in order to compliment Klal Yisrael for their previous, respectful way of approaching Moshe Rabbeinu, but to highlight a point of the tochachah: “When it came to sending meraglim, you were all pushing and shoving, but when you were coming to learn Torah, you were all acting with derech erez, and no one was pushing.”

This doesn't mean that it's right to push — what it means is that if you're the type of person who pushes when you really want something, like the meraglim, then that automatically raises the question of why you didn't push when it came to learning Torah.. For an aveirah, you dropped all decorum, because you were in a frenzy, but for Torah learning, you suddenly proceeded softly and allowed the zekeinim to go first. Why?

Again, the point is not that they should have pushed forward without derech erez to go learn Torah from Moshe. It's that if they were ready to push for what was important to them, then they opened themselves up to criticism for being relaxed and orderly when it came to learning Torah.

“Avraham Preceded You!”

A similar idea regarding how expectations in avodas Hashem are set emerges from Parshas Balak. When Bilam departed to curse Klal Yisrael, he rose early and saddled his donkey on his own, as the passuk states, וַיָּקָם בְּלֵעָם בְּבֹקֶר וַיַּחְבֵּשׁ אֶת אֲתוֹנוֹ. Rashi observes that השנאה מקלקלת את השורה; Bilam was a distinguished individual who usually did not saddle his own donkey, yet he was so filled with hatred toward Klal Yisrael that he was ready to lower himself and perform this task himself in order to go curse them. Rashi adds that Hakadosh Baruch Hu responded, “Rasha! Avraham Avinu preceded you to this” — as it says, regarding the Akeidah, that he rose early and saddled his own donkey: וַיִּשְׁכֶּם אַבְרָהָם בְּבֹקֶר וַיַּחְבֵּשׁ אֶת חֲמורוֹ.

R' Moshe Feinstein points out that from Hakadosh Baruch Hu's response, we can deduce that Bilam had some ulterior motive in waking up early and saddling his donkey himself. He thought that this zeal to curse Klal Yisrael would harm them — but because Avraham Avinu demonstrated the same zeal before him, his effort failed.

R' Moshe explains that the level of mesirus nefesh expected of a person in his avodas Hashem is proportional to the self-sacrifice he, or the general public, demonstrate in other areas of life. Bilam wanted to show that for his nefarious objective, he was willing to rise early and saddle his own donkey, which was beneath his dignity, and by doing so he hoped to create a kitrug against Klal Yisrael, challenging them: Where do you display such levels of mesirus nefesh for Hakadosh Baruch Hu?

In response, Hakadosh Baruch Hu highlighted the parallel mesirus nefesh of Avraham Avinu, who already established

this trait among Klal Yisrael by saddling his own donkey to hurry to the Akeidah. And Klal Yisrael retains that middah throughout the generations.

Again we see that the level of effort and mesirus nefesh that we are expected to invest into our avodas Hashem is a function of how much effort and self-sacrifice we, or the world in general, invests into other areas of life.

Consistency in Perfectionism

To give a contemporary example: In the old days, if a person was suffering from some ailment, he would go to the doctor, and when the doctor would prescribe a medication, he would fill the prescription and take the medicine, no questions asked. Nowadays, no one does that. We have to know everything about the medicine the doctor prescribed, and we research carefully before taking the pills. I'm not sure if this is good or bad, but it's what people do. No one just follows the doctor blindly anymore.

What about when a person has a shailah in halachah? In the past, maybe it would also have been fine to simply ask a rav and follow his instructions. But nowadays, we're not the type of people who content ourselves with following the doctor's orders. So maybe, when it comes to halachah, we should also strive to understand the halachos? Shouldn't our desire to know every detail of what the Torah wants at least match our desire to know all the possible side effects of a medication?

Similarly, we're living in a world where people need their gashmiyus to be just right. Everything has to be perfect. Again, whether that's good or bad is a different discussion, but that's the way many people are. If so, a person would then have to ask himself, is this the way I am in my avodas Hashem as well? Or am I a perfectionist only in matters of gashmiyus, while in ruchniyus I am satisfied with doing Hashem's will “more or less”?

As we learned from Moshe Rabbeinu's tochachah, a person might be able to get away with “good enough” in his avodas Hashem if that's the way he is in all areas of life. But if, in other areas, he's particular that everything should be just perfect, then he is expected to apply that standard to his avodas Hashem as well.

This week's Bishvilei Haparsha is sponsored by:

Upscale Graphics LLC